

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

Українська асоціація дослідників європейських цінностей в освіті (AREVE)
Українська асоціація викладачів та дослідників європейської інтеграції (APREI)
Українська асоціація платформа Європейських Студій сталого розвитку
Факультет педагогічних наук DISFOR – Університет Генуї (Італія)
Університет Жиліна (Словаччина)
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Сумський національний аграрний університет
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького
Київський національний університет культури і мистецтв
Запорізький Національний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж
Київський зоологічний парк загальнодержавного значення.

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

«Ціннісно-орієнтований сталий розвиток освіти: уроки ЄС для України»

для студентів, здобувачів, молодих вчених, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів,
представників громадянського суспільства

м. Київ, 18 – 20 травня 2021 року

Конференція проводиться в рамках імплементації проєкту напряму Жана Монне «Європейські цінності різноманіття та інклюзії для сталого розвитку» Erasmus+ Jean Monnet Project «European values of diversity and inclusion for sustainable development» (EVDISD) 620545-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT та у співпраці із проєктами - Кафедра Жана Монне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій» (SCAES) 620635-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR. Також в воркшопі відбувається кооперація з проєктами Еразмус + напряму Проєкту «Європейські цінності у художніх текстах» 599918-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE EUVOLIA, Жан Монне Кафедра «EU Climate Leadership» 620031-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR, Western Ukrainian Research Center in European Studies (Jean Monnet Centre of Excellence)

Jean Monnet Chair SCAES - 620635-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR
Jean Monnet Project EVDISD 620545-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

/ Західноукраїнський дослідницький центр з європейських студій (Центр Досконалості імені Жана Моне) 599469-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-CoE, Жан Моне Кафедра FoodPro (#587488-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMOCHAIR) та Жан Моне Підтримка Асоціацій EUforUA (611278-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-SUPPA). Конференція проводиться за підтримки Національного Еразмус+ офісу в Україні (Проект ЄС).

Напрями роботи конференції.

1. Поширення цінностей ЄС в освіті.
2. Інклюзія та різноманіття в освіті ЄС.
3. Сталий розвиток освіти або освіта для сталого розвитку.

1 день. 18 травня 2021 р. Поширення цінностей ЄС в освіті.

1-й день конференції присвячений розповсюдженню та впровадженню практик ЄС ціннісного підходу. Це будуть доповіді про діяльність європейських фондів, програм та інших ініціатив, що поширюють цінності ЄС, зокрема у сфері екології та різноманітності.

10. 45 – 11.00. Реєстрація

11.00 – 12.30. Пленарне засідання.

Петр Крайнік - менеджер напрямку Жана Монне Програми Еразмус + Національного Еразмус+ Офіса в Україні. Вітальне слово.

Віктор Андрущенко - ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) АПН України, член-кореспондент Національної академії наук України, президент Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи. «Проблема підготовки нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття»

Володимир Лавриненко - проректор з міжнародних зв'язків НПУ ім. М.П. Драгоманова, кандидат історичних наук, професор кафедри управління інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції НПУ імені М. Драгоманова (Україна) «Поширення європейських цінностей в освітньому просторі України як чинник формування стратегічної культури»

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

в розумінні цінностей. З іншого боку, консолідація Стратегічної Культури, а також самоідентифікація народу надає державі можливість природного відновлення цілей своєї політики відповідно з цінностями, що сповідуються нею.

Саме тому найбільш фундаментальним чинником успіху європейської інтеграції України має стати свідома підтримка європейського вибору широкими верствами населення. Проблема обізнаності наших громадян стосовно європейських цінностей, а також розуміння ними своєї європейської ідентичності потребує підвищення ролі про європейської освіти.

Провідними із сформульованих європейських цінностей стали: людиноцентризм, толерантність, миролюбство, екологічна безпека, дотримання прав людини, солідарність. Підготовка молодого покоління за єдиною шкалою європейських цінностей є тим головним остовом, навколо якого мають здійснюватись інноваційні процеси консолідації Стратегічної Культури нашої держави.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я В ІСТОРИКО- ФІЛОСОФСЬКОМУ КОНТЕКСТІ FORMATION OF HEALTH CULTURE IN HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL CONTEXT

Матвієнко І.А.

аспірант, старший викладач
НПУ ім. М. П. Драгоманова
i.a.matviienko@npu.edu.ua

Вступ. Здоров'я є однією із найбільш значимих проблем людства, що існувала з давніх часів і не втрачає своєї актуальності для сьогодення. Потреба активізації процесу формування та утвердження культури здорового способу життя актуалізує позитивний досвід античних мислителів щодо теоретичного обґрунтування поняття «здоров'я» й «здорового способу життя». що й зумовлює необхідність проведення дослідження філософської та історичної літератури минулого в галузі формування

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

здоров'я й здорового способу життя. Здоров'я як філософська категорія цікавила багатьох зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема таких, як Г. Апанасенко, С. Волков, В. Войтенко, М. Гончаренко, С. Горбунова, А. Залманова, В. Ізуткін, В. Казначеева, І. Муравова, О. Міхільова, В. Матюшин, М. Ожеван, та інші.

Мета дослідження – проаналізувати в історико-філософському контексті поняття «здоров'я» та зародження поглядів щодо «культури здоров'я». Теоретично обґрунтувати підходи до формування здорового способу життя на рівні особистості й суспільства.

Викладення основного тексту дослідження. Дослідники з питань збереження і зміцнення здоров'я наголошують, що близько 75% захворювань у дорослому віці є наслідком умов та способу життя в дитинстві та юності. За словами І.П. Павлова, здоров'я у зрілому віці треба заслжити. Людина могла б жити значно довше, якби не її недбале поводження з власним організмом. Потрібні ґрунтовні знання, велике бажання та сила волі, щоб бути і залишатися здоровим [4, с.112]. Проблема здорового способу життя людей набула такої актуальності, що сьогодні ми говоримо про неї, як про глобальну загрозу всієї планети. Особливо в умовах періоду обмежувальних протиепідемічних заходів спричиненими вірусною інфекцією COVID-19. Адже звичний графік змінився досить кардинально, виникла необхідність швидкого адаптування до нових умов життя. Спеціалісти вважають, що здоров'я людини лише на 10–15 % відсотків залежить від медицини, на 15–20 % – від генетичних факторів, на 20–25 % – від впливу навколишнього середовища і на 50–55 % визначається способом життя людини. Відомий вітчизняний кардіолог, академік М. Амосов теж неодноразово підкреслював: «Щоб бути здоровим, потрібні власні зусилля, постійні та значні. Замінити їх не можна нічим» [1].

На важливість дбати про збереження та зміцнення здоров'я наголошували з давніх давен. Ось декілька прикладів висловлювання думок мислителями різних епох: «Здоров'я – не все, але все без здоров'я – ніщо» (Сократ); «Щоб

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

насолоджуватися здоров'ям, потрібно працювати над собою» (П. Брегг); «Здоров'я – такий же унікум, як картина Рафаеля. Знищити його легко, відновити неможливо» (І. Бородін); «Замало мати гарний розум, головне – вміти його застосовувати» (Р. Декарт).

Великий мислитель і лікар Стародавньої Греції Гіппократ, вказував на значення сильного духу та позитивного настрою людини на її одужання, відзначаючи, що рани переможців заживають швидше, ніж у переможених. Подібні думки висловлював і Сократ, відмічаючи, що не можна лікувати тіло, не лікуючи душу, а його учень – Платон в діалозі «Тімей» підкреслив, що в питаннях здоров'я важливим є розмірне співвідношення духовного і тілесного. Розуміння здоров'я в контексті гармонії людини зі світом і одночасно гармонії її душі і тіла характерне для всієї античної філософської думки. Здоров'я як цінність є комплексним поняттям, яке не можна розглядати за межами філософської концепції людини, як результату природної та соціальної еволюції, котра як її породження має бути оптимально адаптованою до природних умов життя й створеної нею культури.

Прямі рекомендації щодо дотримання здорового способу життя знаходимо у відомого давньоримського лікаря Асклепіада, котрий рекомендував дотримуватися гігієни житла і тіла, а також приймати масаж, більше рухатися, робити піші та кінні прогулянки, займатися оздоровчим бігом. Гіппократ наставляв своїх пацієнтів такими словами: «Якщо ви захворіли, поміняйте харчування. Якщо це не допомогло, змініть спосіб життя. Коли і це не допомогло, тоді звертайтеся до лікаря».

У Стародавній Греції система виховання була спрямована на формування гармонійно розвиненої особистості, ідеалом була фізично здорова людина. Традиції Спарти в фізичному вихованні, загартування, охорони здоров'я стали предметом наслідування молоді наступних поколінь [5].

В школах давньосхідних і древніх античних цивілізацій складаються системи, спрямовані на залучення до здорового способу життя. В цей час були характерні:

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

поява різних способів збереження фізичного та психічного здоров'я; акцентування уваги на дотриманні гігієнічних установок; використання різних фізичних вправ, систем, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я; перші обґрунтування необхідності вести здоровий спосіб життя [7].

В епоху Середньовіччя в трактатах багатьох філософів Сходу піднімалися питання про охорону фізичного і психічного здоров'я учнів. Так, видатний філософ Аль-Газалі (1056–1111 рр.) вимагав загартовувати дитину, берегти від фізичних перевантажень, піклуватися про її психічне здоров'я.

В епоху Відродження і Реформації з'являється низка шкіл, в яких приділяється увага проблемам охорони здоров'я учнів. У «Будинку щастя» Вітторіно да Фельтре здійснювалося виховання, яке повинно було сприяти гармонійному розвитку «тіла, розуму і серця». Наставники в цій школі стежили за дотриманням вихованцями правил особистої гігієни, помірності в їжі, учні вправлялися фізично (біг, плавання, фехтування). Дбали про охорону здоров'я в школах єзуїтів. У коледжах учні займалися гімнастикою, плаванням, верховою їздою; шкільні приміщення були просторими, чистими, добре освітленими [6].

Спираючись на віковий досвід збереження і зміцнення здоров'я можна зробити висновок, що проблеми здоров'я не можливо вирішити суто медичними, економічними чи оздоровчо-профілактичними засобами. Вона повинна усвідомлюватися як загальна світоглядна проблема, вирішення якої потребує не лише комплексного підходу, а й глибокого філософського осмислення. Культура філософського мислення не менш значуща, ніж фізична культура, бо саме за її допомогою і стає можливе розкриття глибинної парадигми античного вислову: «У здоровому тілі – здоровий дух», яка в сучасному соціальному контексті набуває нового звучання і сенсу.

У дослідженнях О. Ахвердової та В. Магіна запропонована структура культури здоров'я, що являє собою єдність когнітивно–мотиваційного, емоційного й

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

комунікативно–вольового компонентів. За поглядами А. Міт'яєвої культуру здоров'я необхідно визначати не тільки як суму знань про здоров'я, але й як активно-зацікавлену поведінку, засновану на духовних началах ставлення людини до потенціалу свого розвитку [3].

Українські вчені І. Бех, В. Горащук, Г. Максименко, Т. Ротерс, Г. Кривошеєва справедливо вважають, що розуміння культури повинно бути тільки комплексним, бо тільки так усвідомлюється її вплив на фізичний, психічний і розумовий розвиток людини. Вони підкреслюють, що здоров'я особистості неможливе без біосоціальної гармонії людини із самою собою, з оточуючими людьми, із природою, де вирішальне значення має загальна культура.

Висновки. Звернення до філософських поглядів минулого дало можливість: дослідити та проаналізувати розмаїття думок щодо сутності здоров'я та особливостей здорового способу життя; визначити чинники та обставини, які безпосередньо впливають на формування культури здоров'я. Давньогрецькі та давньоримські філософи вперше порушили питання про особистісну відповідальність людини як за власне здоров'я, так і за здоров'я інших. Формування культури здоров'я має такий порядок: правильне мислення, правильна поведінка, правильне життя.

Формування культури здоров'я особистості є важливим фундаментом для успішного майбутнього суспільства адже санітарна неграмотність населення одна із причин інфекційних захворювань. Іншим рушійним важелем є неусвідомленість важливості дотримання здорового способу життя для повноцінного і щасливого життя.

Список використаних джерел

1. World Health Organization // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://apps.who.int/gb/bd/pdf_files/BD_49th-en.pdf

Jean Monnet Chair SCAES - 620635-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR
Jean Monnet Project EVDISD 620545-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT

National
Pedagogical
Dragomanov
University

Jean Monnet Chair
SCAES
Social and Cultural Aspects
of European Studies

With the support of
Erasmus+ Programme
of the European Union

2. Геродот. Історії в дев'яти книгах; передмова А. Білецького. – К.: Вид-во «Наукова книга», 1993. – 575 с.
3. Митяева А.М. Здоровьесберегающие педагогические технологии: учеб. пособ. – М.: Изд. центр «Академия», 2008. – 192 с.
4. Олена Шевчук. Основи здоров'я. – К.: Видавництво "Шкільний світ", 2007. -112 с.
5. Повещенко Н.П. Охрана здоровья подрастающего поколения как педагогическая проблема : история, современность: автореф. дисс. ...канд. пед. наук. – М., 1992. – 25 с.
6. Хрестоматия по истории зарубежной педагогики: учеб.пособие / Сост. С.Ф. Егоров. – М.: Просвещение, 1986. – 432 с. – С.45.
7. Шкодiна А.Д., Беляев I.С., Беляева О.М. Здоровий спiсiб життя: минуле i сьогодення // Педагогiка здоров'я: зб. наук. праць VII Всеукр. наук–практ. конф. (7–8 квіт. 2017 р., м. Чернiгiв) / ред. кол. С.М. Шкарлет та iн. – Чернiгiв: ЧНТУ, 2017. – Т. 1. – С. 573–578.

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ РЕЛІГІЙНИХ ПРАКТИК НА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ОСОБИСТОСТІ

Мештанов А.О.

аспірант кафедри філософії

Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, Україна

meshtanov73@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1033-0129

На наш погляд, одна з найактуальнішими проблемами сьогодення є проблеми духовності, світоглядної зрілості й моральності людини. Одну із причин цієї проблеми ми вбачаємо у філософії постмодернізму однією із рис якої є заперечення абсолютних істин. Відсутність абсолютних істин – однозначних